

Notat

MILJØMINISTERIET

Departementet

EU-Koordination
J.nr. DEP-240-00014
Ref. KCh

REVIDERET GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om begrænsning af markedsføring og anvendelse af dichlormethan, ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF 2008/0033 (COD)

RESUMÉ

Kommissionen har den 14. februar 2008 sendt forslag om regulering af dichlormethan til Rådet.

Der er identificeret en sundhedsmæssig risiko ved brugen af malingfjernere, som indeholder dichlormethan. For at begrænse denne risiko foreslås indførelse af anvendelsesbegrænsninger for dichlormethan. Der foreslås et forbud mod brug i malingfjernere markedsført til forbrugere. Til erhvervsmæssig anvendelse forbydes brugen også, men med en mulighed for at Medlemslandene kan give en dispensation til brugen. Til industriel anvendelse foreslås krav om tekniske foranstaltninger og personlige værnemidler som skal være til rådighed for at produkter med dichlormethan må anvendes.

Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i EU. Det skønnes, at forslaget kun vil få meget begrænsede økonomiske eller administrative konsekvenser for danske virksomheder eller myndigheder.

1. Status

Kommissionen sendte den 14. februar 2008 ovennævnte ændringsforslag til Rådet. Grundnotat er sendt til Folketinget den 12. marts 2008.

Forslaget har hjemmel i traktatens artikel 95 og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i traktaten.

2. Formål og indhold

Ved forslaget foreslås at regulere brugen af dichlormethan (DCM) i malingsfjernere.

Risiciene ved DCM i malingfjerner er blevet vurderet i adskillige undersøgelser, som konkluderer, at der er behov for risikobegrænsende foranstaltninger i hele EU. Malingfjerner anvendes til at fjerne lag af maling, især bulede eller revnede lag, fra forskellige overflader, hovedsageligt træ- og metaloverflader, og anvendes i industrien, af erhvervsudøvende og af forbrugere.

DCM kan påvirke menneskers sundhed, den primære risiko består i stoffets toksiske effekter på centralnervesystemet ved indånding. Disse effekter i kombination med dårlige arbejds- eller driftsforhold (f.eks. utilstrækkelig udluftning, u hensigtsmæssige personlige værnemidler) har bidraget til en række registrerede ulykker med og uden dødelig udgang i løbet af de seneste 18 år i EU.

Ifølge Den Videnskabelige Komité for Sundheds- og Miljørisici udgør eksponering for DCM en trussel for menneskers sundhed, især for så vidt der er tale om mere sårbare grupper som børn, da deres potentielle eksponering er højere. De høje koncentrationer af DCM, som er blevet målt under arbejde med at fjerne maling, udgør en uacceptabel risiko for menneskers sundhed.

Formålet med at indføre anvendelsesbegrænsning på fællesskabsplan for stoffets markedsføring og anvendelse er at beskytte både arbejdstagere og forbrugeres sundhed.

På denne baggrund forslås:

- Forbud mod anvendelse af dichlormethan (DCM) i malingfjerner i forbrugerprodukter i en masseprocent på 0,1 procent eller derover.
- Generelt forbud mod anvendelse af DCM i malingfjerner i en masseprocent på 0,1 masseprocent eller derover til erhvervsmæssig anvendelse udenfor industrianlæg, men med mulighed for at medlemsstaterne kan give tilladelse til brug, hvor de skønner, at anvendelse af alternativer til DCM-holdige malingfjerner er særligt vanskelig eller uhensigtsmæssig. Tilladelser kan kun gives til særligt godkendte fagfolk, som har gennemgået en uddannelse, som omfatter vurdering af risici og sikker håndtering af DCM-holdige produkter, brug af tilstrækkelig ventilation og egnede personlige værnemidler.
- For industriel anvendelse af DCM-holdig malingfjerner fastsættes obligatorisk krav til personlige værnemidler, udsugning eller åndedrætsværn samt krav til konstruktionen af beholdere indeholdende malingsfjerner.
- Malingfjerner indeholdende mere end 0,1 masseprocent DCM skal mærkes med tekst om, at produktet er forbeholdt industriel og erhvervsmæssig brug.

3. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

4. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Retsgrundlaget for forslaget er traktatens artikel 95. Kommissionen har valgt Rådets direktiv 76/769/EØF om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater, som det mest egnede instrument til at beskytte det indre marked, skabe harmoniserede regler og samtidig sikre et højt beskyttelsesniveau for mennesker og miljø. Man har med Rådets direktiv 76/769/EØF forsøgt at etablere harmoniserede regler for hele EU og undgå divergerende nationale lovgivninger, der kan skabe hindringer for samhandelen inden for Fællesskabet. Endvidere anfører Kommissionen, at indførelsen af en begrænsning for hvordan DCM bringes i omsætning og anvendes i henhold til direktiv 76/769/EØF anbefales som den bedst egnede strategi til at begrænse risikoen for brugerne. Det er således i overensstemmelse med traktatens artikel 95, stk. 3. Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering.

Kommissionen anfører i forhold til proportionalitetsprincippet, at de foranstaltninger, der foreslås i nærværende beslutning, er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, i betragtning af de samlede omkostninger og fordele for alle anvendelseskategorier i forhold til det endelige mål om at forbedre beskyttelsen af menneskers sundhed.

5. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Direktiv 76/769/EØF vil blive ophævet den 1. juni 2009 ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om REACH. De ændringer, der skal foretages af bilag 1 til direktiv 76/769/EØF ved nærværende DCM-forslag, vil finde anvendelse pr. den 1. juni 2009, og vil derfor blive indført i bilag XVII til REACH-forordningen. Ændringen vil derved gælde umiddelbart, og skal

derfor ikke, som normalt ved ændring af et direktiv, implementeres ved en bekendtgørelse. Derfor skal der formentlig ikke foretages ændringer i dansk lovgivning som følge af ændringen.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Konsekvenser for erhvervslivet:

Det vurderes ikke, at den foreslåede regulering af DCM vil medføre omkostninger for det danske erhvervsliv. Der er ingen produktion af DCM i Danmark og DCM er tidligere udfaset fra forbrugerprodukter på det danske marked via en frivillig aftale. Det vurderes, at der stort set ikke findes malingsfjernere indeholdende DCM til forbrugerne på markedet. Ligeledes er den erhvervsmæssige anvendelse i Danmark i dag underlagt krav om en tilladelse fra myndighederne før brug. Der er ikke de senere år givet sådanne tilladelser og på den baggrund vurderes det, at der kun er sporadisk brug af malingsfjerner med DCM i Danmark. På den baggrund vurderes den foreslåede regulering ikke at medføre ekstra omkostninger for erhvervslivet i Danmark.

Administrative konsekvenser:

Regioner og kommuner

Forslaget vurderes ikke at få økonomiske eller administrative konsekvenser for regioner og kommuner, hverken direkte eller afledte, da forslaget er rettet mod andre sektorer.

Staten

Forslaget forventes ikke at få betydende økonomiske konsekvenser for staten. De nye regler skal håndhæves af Miljøstyrelsen, der fører kontrol med kemikalielovgivningen. Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion prioriterer hvert år, hvilke af de forskellige bekendtgørelser og regler, der skal føres kontrol med. I forhold til administrering af mulige tilladelser til erhvervsmæssig brug kan dette medføre administrative konsekvenser, men da DCM allerede via arbejdsmiljølovgivningen er omfattet af krav om tilladelse vurderes det, at den administrative byrde ikke øges væsentligt.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget vurderes samlet set, at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i EU både i forhold til arbejdstagere og forbrugere. I Danmark vil forslaget også have en positiv men dog begrænset påvirkning af beskyttelsesniveauet, da DCM allerede i dag stort set ikke findes i produkter på det danske marked. Forslaget vil dog sikre, at der heller ikke i fremtiden introduceres DCM-holdige malingsfjernere til forbrugerne, ligesom den erhvervs- og industrimæssige anvendelse kontrolleres med krav, som så sikrer, at det danske beskyttelsesniveau opretholdes.

6. Høring

Forslaget har været sendt i almindelig høring den 29. februar 2008 med frist den 25. marts 2008. der er ved høringsfristens udløb modtaget høringssvar fra 3 høringsparter. Følgende substantielle kommentarer er givet:

3F (Fagligt Fælles Forbund)

3F støtter forslaget. Desuden påpeger 3F, at i tilfælde hvor der gives dispensation til brug af dichlormethan, skal det sikres, at de personlige værnemidler der skal anvendes til at beskytte brugeren er testede til at modstå påvirkning og gennemtrængning af dichlormethan samt at det tydeligt fremgår, at værnemidlerne er testede til denne specielle brug.

Danmarks Farve- og Lakindustri (FDLF)

FDLF oplyser, at foreningens medlemmer for flere år siden frivilligt valgte at stoppe produktionen af dichlormethanholdige malingsfjernere. De støtter forslaget om, at der indføres begrænsning. De stiller dog spørgsmålstegn ved om en tekst på emballagen om, at produkter er forbeholdt industriel

og erhvervsmæssig brug, vil virke efter hensigten i alle medlemslande. FDLF forslår at forbyde salg i emballager på under 20 liter for at sikre, produkter ikke bliver solgt til private.

Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynet kan støtte forslaget om, at industriel anvendelse af DCM-baserede malingfjernere kun bør foregå i industri anlæg med passende foranstaltninger i form af udsugning eller åndedrætsværn mv.

Kravene i Arbejdstilsynets bekendtgørelse om foranstaltninger til forebyggelse af kræft risikoen ved arbejde med stoffer og materialer er i dag, at industriel brug af dichlormethan skal foregå i lukkede anlæg eller på anden måde, der hindrer frigørelse af stofferne eller materialerne, og hvor der som sidste udvej skal benyttes personlige værnemidler. I samme bekendtgørelse er brug af dichlormethan som lakfjerner kun tilladt efter godkendelse af Arbejdstilsynet.

Arbejdstilsynet har så vidt vides aldrig givet en sådan godkendelse, men det kan ikke afvises, at erhvervsmæssig brug af maling/lakfjerner uden for industri anlæg har fundet sted. Gennemførelse af forslaget til ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF vil kunne sætte fokus på betingelserne for en erhvervsmæssig anvendelse.

Forslaget er således i tråd med de betingelser, Arbejdstilsynet finder er nødvendige ved brugen af dichlormethanholdige malingfjernere.

Forslaget har været sendt i høring i miljøspecialudvalget, hvor der ikke er indkommet høringsvar.

7. Forhandlingssituationen

Forslaget blev præsenteret på møde i rådets arbejdsgruppe den 10. april 2008.

8. Regeringens holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment og er enige i behovet for en regulering af dichlormethan i malingsfjerner.

Dichlormethan har været diskuteret i arbejdsgruppen i EU i flere år. Der har været stor uenighed mellem industrien og medlemsstaterne om nødvendigheden, omfanget og formen af restriktionerne. På baggrund af de data der er præsenteret om farlighed, risiko for alvorlige sundhedseffekter, uheld under brug med alvorlige konsekvenser for brugeren samt informationer om mulige alternativer, har Danmark fastholdt en linje om restriktioner, som kan beskytte både forbrugere og arbejdere mod de konstaterede risici.

Der er egnede alternativer på markedet, som kan erstatte brugen hos forbrugerne. Derfor mener Regeringen, at et forbud er veldokumenteret og nødvendigt. Der har bl.a. været alternative forslag fremme om kun at tillade at sælge produkterne i små emballager. Det er Regeringens holdning, at dette ikke vil forhindre forbrugerne i blot at købe to bølter malingsfjerner og bruge begge, hvis de vurderer, de har behov for større mængder, og dermed er risikoen for udsættelse for problematiske koncentrationer af dichlormethan alligevel tilstede. Regeringen mener derfor, at den eneste løsning, der er for at beskytte forbrugerne, er et forbud mod dichlormethanholdige malingsfjernere.

I forhold til arbejdere er det nødvendigt også at beskytte dem mod risici. Et forbud er en naturlig mulighed, men der er industrielle processer, som vil være meget tidskrævende og svære om ikke umulige at løse uden dichlormethanholdige produkter. I arbejdsmiljø-sammenhænge er det samtidig muligt, ved hjælp af tekniske installationer og personlige værnemidler, at beskytte arbejderne

mod udsættelse for problematiske mængder af stoffet. Derfor kan regeringen støtte, at der pålægges erhvervslivet restriktioner om personlige værnemidler, tekniske krav samt instruktion om sikker håndtering før der gives dispensation til erhvervsmæssig anvendelse, ligesom dichlormethan kun tillades til industriel brug hvis specifikke krav til ventilation, opbevaringstanke og personlige værnemidler er opfyldt.